

Stockholm den 1 juni 2016

Till ledamöterna i skatteutskottet

Den 7 och 16 juni arrangeras offentliga utfrågningar i riksdagen om skatteflykt och utveckling samt multinationella företags rapportering.¹ Vi välkomnar dessa initiativ till att diskutera lösningar för att bekämpa den globala kapital- och skatteflykten. Vi vill understryka vikten av att tillämpa ett rättighets- och fattigdomsperspektivenligt Politik för Global Utveckling (PGU) i de initiativ som tas. Vi uppmanar därför svenska riksdagsledamöter och regeringen att aktivt arbeta för offentlig land-för-land rapportering för multinationella företag inom alla sektorer.

Problemet: Utvecklingsländer förlorar idag omkring ett tusen miljarder dollar årligen i olovlig kapitalflykt, bland annat genom företags och individers olovliga skatteflykt (tax evasion). Därtill förlorar länderna hundratals miljarder dollar årligen i laglig skatteflykt (tax avoidance) när företag på olika sätt försöker minimera sina skattebetalningar. Det handlar med andra ord om oerhört stora summor pengar – långt mycket mer än det globala årliga biståndet – som fattiga länder går miste om och som skulle kunna bekosta nödvändiga satsningar för att nå en hållbar utveckling, såsom investeringar i hälsovård och utbildning. Kapital- och skatteflykt är ett erkänt utvecklingshinder som ingår i flera internationella överenskommelser.

Vikten av ökad öppenhet: Svenska folkrörelser arbetar tillsammans med folkliga organisationer i utvecklingsländer med antikorrupktion, bistånd och för mänskliga rättigheter. Vi samarbetar bland annat med Tax Justice Network som i åratal har arbetat för ökad transparens i finansiella relationer för att motverka korrupktion, öka ansvarsutkrävandet och motverka skatteflykt.

Vi delar den analys som statsminister Stefan Löfven gjorde när han talade vid FN toppmötet i Addis Abeba 2015 där han betonade att den "första åtgärden för att finansiera utvecklingsmålen är att få stopp på utflödet genom kapitalflykt och skatteflykt"².

Transparens är helt centralt i kampen mot skatteflykt, vilket Panamadokumenten är det senaste av flera exempel på. Ett hinder för att upptäcka skatteflykt är den bristande öppenheten i företagens redovisning. Folkrörelser världen över har länge arbetat för införandet av offentlig land-för-land-rapportering för multinationella företag. Detta innebär att företagen åläggs att rapportera sina vinster, skatter och annan relevant finansiell information i de länder där de är verksamma. En sådan rapportering skulle göra det möjligt för både beslutsfattare och medborgare i respektive land att se om företagen betalar en rimlig skatt i förhållande till den verksamhet de bedriver. Tillgång till information är en hörnsten i FN:s vägledande principer om företag och mänskliga rättigheter. Det är en nödvändig komponent i ett rättighetsperspektiv.

Pågående initiativ: Den 28 april presenterade regeringen "10 åtgärder för att motverka skatteflykt, skatteundandragande och penningtvätt". De tio punkterna innehåller positiva skrivningar om att "stärka förutsättningarna för utvecklingsländer att bekämpa kapital- och skatteflykt, eftersom detta ofta

¹ 7 juni inbjuder skatteutskottet och utrikesutskottet till offentlig utfrågning i riksdagen på temat "Politiken för global utveckling – skatters betydelse för utveckling och fattigdomsbekämpning". 16 juni äger skatteutskottets och näringsutskottets offentliga utfrågning rum om "Konkurrenskraften hos svenska multinationella företag i ljuset av nya regler inom internationell beskattning".

² <http://www.regeringen.se/tal/2015/07/statsministerns-anforande-i-konferensens-plenum-vid-den-tredje-varldskonferensen-om-utvecklingsfinansiering/>

drabbar fattiga länder särskilt hårt.” Men åtgärderna räcker inte, och offentlig land-för-land rapportering nämns inte.

De argument som förts fram i debatten mot offentlig land-för-land-rapportering brister i flera avseenden. I rapporten “Why Public Country-by Country Reporting for Large Multinationals is a Must” bemöter bl.a. Tax Justice Network, EURODAD och Transparency International argumenten.³

Svar på två argument som förekommer:

- Organisationer som representerar stora företag brukar hänvisa till att regler som dessa kommer att öka byråkrati och skapa ekonomiska bördor. Oberoende aktörer som t.ex. Brittiska tullverket har bedömt ökade kostnader som ”mycket begränsade”. I en enkät till de 100 största företagen i Storbritannien framkommer att bara en handfull är emot offentlig land-för-land rapportering och att företagen är positiva till införande av sådana regler.⁴
- Ett annat argument är att mer öppenhet kan bidra till att affärshemligheter röjs och att det skulle motverka företagets konkurrenskraft. EU:s utvärdering 2014 av land-för-land redovisningen för banker konstaterade att man inte såg några sådana negativa ekonomiska konsekvenser. Istället betonade kommissionen vissa positiva effekter. Det finns även många aktörer som välkomnar ökad offentlighet kring företags finansiella agerande för att göra investeringsbedömningar, bedöma risker och värde på företag. Ökad öppenhet motverkar skatteplanering och gynnar små och medelstora företag som då kan konkurrera på lika villkor.

Redan idag ingår offentlig land-för-land rapportering för banksektorn inom EU. Den 12 april lade EU Kommissionen fram ett förslag till offentlig land-för-land rapportering för multinationella företag inom alla sektorer.⁵ Förslaget har tyvärr stora brister och riskerar bli verkningslöst.⁶ Förslaget innebär att multinationella företag med aktiviteter inom EU endast måste rapportera om den verksamhet de bedriver i EU-länder och skatteparadis. Medborgare i utvecklingsländer kan alltså inte få fullständig finansiell information om verksamheten i sina länder. Det är också oklart vad som klassas som ett skatteparadis. Dessutom gäller förslaget bara multinationella företag med en omsättning på minst 750 miljoner euro, vilket innebär att 85-90 procent av företagen inte berörs. Förslaget är också begränsat i vad som ska redovisas.

Sverige bör stödja ökad öppenhet: Den 7 juni presenterar Sveriges regering 2016 års skrivelse om Sveriges Politik för global utveckling (PGU), i vilken åtgärder för att motverka skatteflykt ingår. Frågan har lyfts som prioriterad för genomförandet av PGU, och en huvudprincip för PGU har alltid varit att utgå från ett rättighetsperspektiv och vilka konsekvenser beslut i Sverige och EU får för människor som lever i fattigdom.

Vi uppmanar svenska riksdagsledamöter och regeringen att aktivt arbeta för att EU inför offentlig land-för-land rapportering för multinationella företag inom alla sektorer, och att förslaget görs verkningsfullt. Utan offentlig redovisning av företags ekonomiska förhållanden får rättighetsbärarna inte redskap att utmana makthavare.

Medborgare i låg- och medelinkomstländer måste kunna ställa såväl företag som beslutsfattare till svars, och om Sverige vill främja mänskliga rättigheter är det centralt att människorna ges denna information.

³ http://www.transparencyinternational.eu/wp-content/uploads/2016/03/Joint_Civil_Society_QA_pCBCR-2016.pdf

⁴ <http://www.christianaid.org.uk/images/country-by-country-survey-sept-15.pdf>

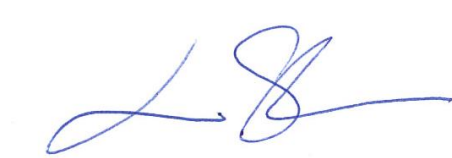
⁵ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016PC0198&from=EN>

⁶ Icke offentlig land-för-landrapportering ingår redan i OECD BEPS-projektet samt EU så kallade DAC 4 direktiv.

Hälsningar

Bo Forsberg, Generalsekreterare Diakonia

Lisa Sjöblom, Generalsekreterare Forum Syd

Christine von Sydow, Generalsekreterare Action Aid

Medlemmar i CONCORD Sveriges expertgrupp om skatteflykt och utveckling